

DEN SEXUALPEDAGOGISKA FRÅGAN

På anmodan av Medicinalstyrelsen
gjorde Svenska Läkaresällskapets sektion
för Sexualhygien och Sexualundervisning ett
uttalande

FOLKUNDERVISNINGSKOMMITTÉNS

BEHANDLING DÄRAV

kommitténs betänkande IV. Som be-
laga till de

GRANSKNING AV

stämman

KAROLINA WIDERSTRÖM

följande uppsats.

MED. D:R

Förl.

(SÄRTRYCK UR SVENSK LÄRARETIDNING)

STOCKHOLM 1915

KUNGL. HOFBOKTR. IDUNS TRYCKERI-A.-B.

DEN SEXUALPEDAGOGISKA

FRÅGAN

FOLKUNDERRVISNINGSKOMMITTENS

BEHANDLING DÄRAF

GRANSKNING AV

KAROLINA WIDERSTRÖM

RED. O. B.

(SÄRTYCK UR SVENSK LÄRARLETTNING)

STOCKHOLM 1915

REKOG. HÖRBOKTR. IDUNS TRYCKERI-A.-B.

FÖRORD.

På anmodan av Medicinalstyrelsen gjorde Svenska Läkaresällskapets sektion för skolhygien i januari detta år ett uttalande angående folkundervisningskommitténs betänkande IV. Såsom bilaga till detta uttalande var med instämmande av sektionen fogad efterföljande uppsats.

Förf.

FÖRORD.

På anmodan af Medicinalstyrelsen
gjorde Svenska Läkaresällskapets sektion
för skolkhygien i januari detta år ett
uttalande angående folkskolornas
kommitténs betänkande IV. Såsom hi-
laga till detta uttalande var med in-
stämmande af sektionen följande efterföl-
jande uppsats.

Förl.

böra byggas på en föregående sexuell uppfostran, en uppfostran som kommittén anser för närvarande i hög grad försummad såväl från hemmens som från skolans sida. Denna försummelse gör, att barnen alltför ofta erhålla sin kunskap om sexuella ting från olämpligt håll och på ett bristfälligt, osunt och mången gång för deras moraliska utveckling skadligt sätt; »i stället för att i det sexuella se något naturligt, rent och upphöjt, lära de sig betrakta detta såsom något hemlighetsfullt och skamligt». Kommittén anser vidare, att den genomgripande reform på den sexuella pedagogikens område, som är av behovet påkallad, endast kan ske med skolans tillhjälp. Hur den sexuella undervisningen i skolan bör på bästa och lämpligaste sätt ordnas, är emellertid en fråga, vilken kommittén anser tarva en synnerligen ingående och omsorgsfull utredning, som kräver en alldeles speciell sakkunskap på pedagogikens område.

Den vädjan att söka åvägabringa en genomgripande reform på sexualpedagogikens område, som reglemen-

teringskommittén tydligen här ställer till Sverges pedagoger, låter nu folkundervisningskommittén för sin del förklunga fullständigt ohörd. Sistnämnda kommitté lämnar nämligen alldeles åsido själva frågans kärnpunkt, som ju är det pedagogiska spörsmålet, vad som från skolans sida skall kunna göras, »för att barnen i det sexuella skola se något naturligt, rent och upphöjt och icke betrakta det såsom något hemlighetsfullt och skamligt». Kommittén behandlar i stället något helt annat, nämligen frågan om huruvida det kan vara lämpligt att uti folkskolan meddela undervisning om könslivet och könsjukdomarna (se sid. 211—214). Kommittén framhåller här, att stora svårigheter möta för frågans lösning, att undervisning i sexuell hygien ställer alldeles speciella krav på läraren, och att det icke kan vara lämpligt att ålägga någon lärare att mot sin vilja undervisa uti detta grannlaga ämne* — allt kända och självklara

* Man kan här med fog fråga: vill kommittén lämna lärarna frihet att vid katekes-

saker, vilkas konstaterande icke för huvudspörsmålet ett tuffjät närmare dess lösning. Åt den lärare, som kan känna sig av sitt samvete manad att vid sin undervisning beakta även sexualpedagogiska synpunkter, har kommittén intet råd att meddela, ingen ledning att ge. Och dock kan det näppeligen vara för kommittén obekant, att i vårt land icke blott förts livliga och ingående debatter angående sexualpedagogiken: man har på åtskilliga håll även vunnit praktisk erfarenhet i dess tillämpning, och ur resonnemang och praktik har en viss metodik vuxit fram, med vilken de, som använt den, känt sig nöjda.

Folkundervisningskommittén yttrar, att det utan tvivel icke är lämpligt att för folkskolans barn, som i regel sluta skolan under det år, de fylla tretton år, anordna skolundervisning om könslivet och könssjukdomarna. Nu är det emellertid, som nyss fram-

undervisningen utsluta 6:e budet? Om icke, så gör sig kommittén redan skyldig till ett tvång av den art, den säger sig vilja undvika.

hållits, icke alls en undervisning med *detta* innehåll, som de, vilka i vårt land arbeta för en reformerad sexualpedagogik, vilja ha införd uti våra skolor.

Det är ju nämligen så, att vad vi kalla könsliv blott är den så att säga subjektiva sidan av det biologiska fenomen, som heter fortplantning. Könslivet, som har sin grund däri, att till de högre varelsernas fortplantning kräves samverkan av tvänne individer av olika kön, är sammanfattningen av alla de förnimmelser och upplevelser — åtrå och begär, njutning och plågor, sällhet och kval — som för den enskilda individen sammanhånga med hans andel i släktets vidmakthållande, och som för övrigt tvinga honom att fullgöra denna sin funktion. Fortplantningen själv däremot — detta nödvändiga biologiska fenomen, som låter det organiska livet fortgå och de levande varelsernas slakten bestå genom tiderna, trots individernas förgänglighet — fortplantningen är objektivt iakttagbar, och större eller mindre brottstycken av densamma iakttagas även

av barn, vare sig de vuxna vilja det eller icke. Frågan är blott den, om föräldrar och lärare skola gå vid barnets sida, när det gör dessa iakttagelser, givande upplysningar och förklaringar, då det ber om sådana, eller om, så snart det gäller fortplantningsfenomenen, barnet skall lämnas på egen hand att finna sig till rätta bäst det kan och att hämta upplysningar, var dessa kunna stå till buds. Det är det förstnämnda av dessa båda tillvägagångssätt, som förkämparna för en reformerad sexualpedagogik vilja ha erkänt och tillämpat såsom det normala. Dessa förkämpar mena, att den objektiva synen på fortplantningen såsom biologiskt fenomen utgör en integrerande del av den sexuella etiken. Det bör då vara av oskattbart värde för en människa, om hon sättes i tillfälle att förvärva sig densamma under en tid, då hon har naturliga förutsättningar för att lätt kunna göra det ostörd av subjektiva könsförnimmelser, det vill säga under barndomen. De mena, att de vuxna människorna ingen rättighet ha att låta

sin begränsade, subjektiva syn på fortplantningen hindra sig ifrån att tillägna sig den vidare, objektiva, så snart nämligen som dessa vuxna människor äro uppfostrare av den unga generationen. De mena, att föräldrar icke blott ha skyldighet att skydda sina barn för allt slipprigt tal, all pornografi i skrift och bild, utan att de även ha skyldighet att enkelt och okonstlat ge barnen ärliga, efter deras fattningsförmåga och utveckling lämpade svar, då de t. ex. fråga, var små barn kommit ifrån. De mena vidare, att skolan, som meddelar åt barnen för framtiden behöfliga kunskaper av mångahanda slag, icke får undandraga sig att ge det kunskaper även ifråga om fortplantningen, och de mena, att i en tid, som åt biologien givit så hög värdesättning och så stor plats även i skolan, erbjuder just biologien det allra yppersta tillfälle till en objektiv framställning av fortplantningen; förutom det att biologien, om fortplantningen tages bort, icke är biologi, icke är läran om livet. De mena därför, att man i skolan skall låta bli att — såsom man mesta-

dels gjort hittills och som man ännu på många håll gör fortfarande — ur zoologien stryka bort kapitlet om fortplantningsorganen, forplantningen och utvecklingen; då man sedan kommer till läran om människan, skall icke heller där sagda kapitel strykas bort. De mena nämligen, att först när biologiens alla väsentliga och nödvändiga fakta läggas klara, så kan ur detta ämnes studium framgå den vördnad för livet, som omedvetet men mäktigt håller en människa tillbaka ifrån brott emot livets lagar.

I det förslag till undervisningsplan, som folkundervisningskommittén framlägger, framhålles upprepade gånger beträffande hembygds-kunskap och naturkunnighet, att undervisningen bör grundas på barnens egna iakttagelser. Bland annat skola barnen sysselsätta sig med djurens liv. Nu är det icke gärna möjligt att därvid undgå att iakttaga deras fortplantning och utveckling; bland exempel på iakttagelser, som nämnas i planen för hembygds-kunskap, tredje skolåret, finnes också upptaget: »grodans och någon fjärils utveckling».

Kan det manne förhålla sig så, att kommittén menat, att den ovan avhandlade sexualpedagogiska reformen så småningom skulle komma av sig själv, där lärarens egen utbildning (som ju kommittén i sitt betänkande angående folkskoleseminarierna visat sig ha omsorg om även i detta hänseende) ger honom behöflig förutsättning därför. där hans biologiska intresse är vaket nog och den synvinkel, under vilken han ser de biologiska fenomenen, är tillräckligt stor? Men i så fall, varför nämner kommittén intet om dessa framtidstankar, då den diskuterar reglementeringskommitténs betänkande?

Folkundervisningskommittén påpekar, att det vid undervisningen om människokroppen kan vara lämpligt, att organ av djur — förmodligen färska organ från slaktdjur — tagas till utgångspunkt. Däremot nämner kommittén ingenting om studium av ett djurs alla inälvor i deras naturliga läge i djuret. Tillfälle till dylikt studium erbjudes dock alltsomoftast i så gott som varje hem, då matnyttiga djur av de slag, som förekomma

på orten, skola rensas. Djurets brukbarhet till människoföda lider ju intet intrång, om det, sedan det dödat, bäres till skolan och om där, under akt-sam och renlig hantering, dess inälvor göres till föremål för omsorgsfull iakttagelse, innan de uttagas; där-efter studeras de än ytterligare. Från djurskyddssynpunkt kan studiet av ett djurs inre t. o. m. vara av stort positivt värde; har man lärt sig be-undra djurs fina, vackra inre bygg-nad, kommer man gärna att akta och skona dem mera, än man gjorde före detta studium. För undervisningen angående fortplantningen är studiet av ett djurs inälvor, ej löstagna var för sig, utan just så, som de befinna sig i sitt naturliga läge i djuret, av oskattbart värde. Varje organ har sin uppgift för djuret, och denna upp-gift kommer helt naturligt på tal för varje organ; fortplantningsorganen ha sin betydelse för djurets släkte, och den betydelsen kommer ock lika enkelt och osökt till tals.

Vad nu senast framhållits är sagt endast för att antyda, vilka rika möj-ligheter till utvägar, som förefinnas

för dem, vilka verkligen vilja försöka sig på att tillmötesgå reglementeringskommitténs vädjan till pedagogerna. Skulle vederbörande behjärta denna sak, så bör det säkerligen icke erbjuda någon svårighet att bland de pedagoger, vilka sysselsatt sig med den sexualpedagogiska frågans praktiska lösning, finna sådana, som äro villiga att till ledning för andra lämna en redogörelse för det av dem använda tillvägagångssättet samt giva anvisning på litteratur i ämnet.

GRANSKNING AV

KAROLINA DERSTRÖM

NYA. D. B.

(SÄRTRYCK UR SVENSK LÄRARETIDNING)

STOCKHOLM 1915

KUNGL. HOFBOKTR. IDGNS TRYCKERI A. B.